

Українські народні казки - казки для дітей

Як заєць ошукав ведмедя

ЯК ЗАЄЦЬ ОШУКАВ ВЕДМЕДЯ

Був собі в одному лісі ведмідь. Та такий дужий та лютий!.. Піде було по лісі і душить та роздирає все, що здибає.

Ліс був великий, і звірини в ньому багато, та проте страх пішов на всіх. Адже так і року не мине, а в цілому лісі душі живої не лишиться, коли бурмило буде так господарювати.

Рада в раду, присудили звірі вислати до ведмедя посланців і сказати йому: «Вельможний пане ведмедю! Що ти так знущаєшся? Одного з'їси, а десятох із злості роздереш і покинеш!.. Адже так до року, то й душі живої в лісі не стане. Ліпше ти ось що зроби: сиди собі спокійно в своїй гаврі, а ми тобі будемо щодня присилати одного з-поміж нас, щоб ти його з'їв».

Вислухав ведмідь тієї мови та й каже:

— Добре! Але пам'ятайте собі: як мене хоч одного дня одурите, то я вас усіх пороздираю!

Від того дня почали звірі день поза день ведмедеві одного з-поміж себе посилати. Почали кидати день у день жеребки: на кого впав, той і мусив іти до ведмедя...

Одного дня випав жеребок на зайця.

Перелякався бідний заєць так, що й не сказати!.. Та що було робити? Ходили другі, мусить і він. І не змагався. Тільки випросив собі годинку часу, щоб із жінкою, діточками попрощатися. Та поки жінку знайшов, поки всю свою сім'ю скликав, поки попрощались та наплакалися, та наобнімалися, то вже сонце геть з полудня звернуло.

Врешті прийшлося зайцеві рушати в дорогу.

Іде бідолаха до ведмежої гаври. Та не думайте, що йде заячим кроком-скоком, що біжить вітрові наздогін! Гай, гай! Тепер бідному зайцеві не до скоків. Іде нога поза ногу, іде та й постоє, та все рясні сльози витирає, та зітхає так, що аж лісом луна йде. Аж ось бачить: серед лісу криниця кам'яна, оцямрована, а внизу вода глибока.

Стає заєць над цямриною, заглядає вниз, а його сльози тільки кап-кап у воду. Та й зразу повеселішав і аж підскочив з радості. В його голові з'явилася щаслива думка: якби це йому й самому від смерті врятуватися і всіх звірів вибавити від цього лютого та безрозумного ведмедя.

І вже не плачучи і не зітхаючи, а щодуху біжучи, він поспішав до ведмежої гаври.

Було вже надвечір. Ведмідь весь день сидів у своїй гаврі та ждав, коли-то звірі пришлють йому когось на обід.

Ждав і не міг нікого діждатися. Голод почав йому докучати, і разом з голодом почала злість підступати під серце.

— Що ж це? — ревів ведмідь, — Що вони собі думають? Чи забули про мене, чи, може, їм здається, що одною вороною я маю бути два дні ситий? О, прокляті звірі! Коли мені зараз не прийде від них страва, то клянуся буком і берестом, що завтра скоро світ рушу до лісу і повідушую все, що в ньому є живого! І одного хвоста не лишу!..

Та минала хвиля за хвилию, година за годиною, а страва не йшла.

Надвечір вже ведмідь не знав, що з собою зробити з голоду й лютості.

В такому настрою застав його заєць.

— Га, ти, помано, ти, хлистику, ти, гусяче повітря, — кричав на нього ведмідь. — Що ти собі думаєш, що так пізно приходиш? Та я тебе, такого комара, маю цілий день голодний ждати?..

Затремтів заєць, почувши ведмежий крик і люті ведмежі слова, та скоро отямився і, ставши на задніх лапках перед ведмедем, промовив, як міг, найчемніше:

— Вельможний пане! Не моя в тому вина, що так пізно приходжу. І звірів не можеш винуватити. Сьогодні, в день твоїх іменин, вони, ще вдосвіта зібравшись, послали для тебе нас чотирьох, і ми всі вітром пустилися до тебе, щоби ти, вельможний паночку, мав сьогодні добрий бал.

— Ну, і що ж? Чому ж так пізно приходиш і де там тих троє? — запитав ведмідь.

— Трапилася нам дуже погана пригода, — мовив заєць. — Міркуючи, що в тому лісі нема іншого пана, крім тебе, йдемо собі спокійнесенько стежкою; коли із кам'яного замку вискочив величезний ведмідь та й до нас: «Стійте!» — кричить. Ми стали. «Куди йдете?» Ми розповіли по правді. «Го, го, — крикнув він. — Нічого з того не буде! Це мій ліс, і я не дозволю, щоб ви своїм м'ясом годували якогось приبلуду, що тут не має ніякого права! Ви мої, і я беру вас собі на обід!» Почали ми проситися, благати, почали говорити, що нині твої іменини, і дуже негарно буде, коли ти в такий день лишишся без обіду. Та де тобі! Ані слухати не хоче. «Я тут пан, — кричить, — і я один маю на вас право! І ніхто мені тут не сміє втручатися!» І взяв нас усіх чотирьох до свого замку. Ледве-ледве я упросив його, щоб хоч мене одного пустив до тебе. Тепер, вельможний пане, сам поміркуй, чи ми винні в тому, що ти сьогодні з голоду намлівся і що тобі далі робити.

Почувши це, ведмідь аж увесь наїжачився. Вся його злість обернулася на того нового суперника, що так несподівано став йому на дорозі.

— Це ще який непотріб непотрібний посмів сюди вдертися! — ревів він, дряпаючи землю пазурами. — Гей, зайче, зараз веди мене до нього, нехай його розірву на дрібні шматочки!

— Вельможний пане, — мовив заєць. — Це дуже могучий пан, страшний такий.

— Що? Ти думаєш, що я буду його боятися? Зараз веди мене до нього, побачимо, хто буде дужчий!

— Вельможний пане, але він живе у кам'яному замку.

— Е, що там мені його замок! Веди мене до нього, вже я його дістану, хоч би він сховався на самий вершок найвищого дерева.

Попровадив заєць розлюченого ведмедя до криниці та й каже:

— Велика твоя сила! Бач, твій ворог як тільки побачив, що ти наближаєшся, зараз драпнув і сховався до свого замку.

— Де він? Де він? — кричав ведмідь, оглядаючись навкруги і не бачачи нікого.

— Ходи сюди і заглянь ось тут! — мовив заєць і підвів ведмедя до криниці.

Став ведмідь над цямриною, глянув униз — аж там справді ведмідь.

— Бачиш свого ворога, — мовив заєць, — як заглядає із свого укріплення?

— Я не я буду, коли його звідти не дістану! — мовив ведмідь і як не рикне з цілого ведмежого горла у криницю!

А з криниці як не відіб'ється його голос вдвоє сильніше, мов з величезної труби!

— Та так? — скрикнув ведмідь. — Ти мені ще грозиш? Чекай ясе, я тобі покажу!

Та за цим словом ведмідь бабах до криниці та й там потонув.

А заєць скочив щодуху до звірів і розповів їм, яким-то способом він змудрував ведмедя і вибавив їх усіх від тяжкого нещастя.

Не треба вам казати, яка радість запанувала в цілому лісі.